

ממשבר לצמיחה –

בירור תפקידים של הייסורים במבט של המקווים לד' בדורנו

1. רמח"ל דעת תבונות סימן קמו, עמ' קמג - ואמנם, יש לך לדעת הקדמה גדולה, והיא, שבאמת אין הקב"ה מואס יגיע כפיו לעולם ח"ו, ואינו עוזב ומניח את העולם; אלא בשעה שנראה כאילו העולם עזוב ממנו, העניין הוא שאדרבא, הרי הוא מחדש טובה לעולמו, ונפלאותיו ומחשבותיו תמיד כל היום רק לתיקונו של עולם, לא לקלקולו; אלא שהוא מסתיר עצתו הסתר גדול מאוד, ואז נמצא העולם כמו עזוב, ובני האדם סובלים עונשי חטאתיהם. וכך אמרו רז"ל (ב"ר צא, י) על יעקב אבינו ע"ה, "ויאמר ישראל למה הרעותם לי" (בראשית מג, ו), ריש לקיש בשם ר' חמא בר חמא: מעולם לא אמר יעקב אבינו דבר של בטלה אלא כאן. אמר הקב"ה: אני עוסק להמליך בנו במצרים, והוא אומר "למה הרעותם לי?! הדא הוא דאתמר (ישעיהו מ, כז), "נסתרה דרכי מה" וגו'. והיינו, כי כל זמן שהיה יעקב אבינו בצער על פרישת יוסף ממנו, הקב"ה לא היה אלא מגלגל גלגולים להמליך יוסף ולהחיות את יעקב בשלוח, אלא שמתוך שעצה עמוקה הייתה, היה הצער עובר על יעקב. וזה בניין אב, שלכל עליו שרוצה הקב"ה לתת לאדם או לעולם, הנה כל זמן הזדמן הטוב - אינו מזדמן ובא אלא מתוך עומק עצה נסתרת, ועל כן יקרה קודם לו צער. והרי זה כענין שאמרו רז"ל (ברכות ה, א), "שלוש מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל, וכולן לא נתן אלא על ידי יסורין".

2. שיר השירים רבה ב, ט - דבר אחר, דומה דודי לציבי, אַמְרָה קְנָסְתָּ יִשְׂרָאֵל לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא... דומה דודי לציבי, מה צבי זה נראה ונחזור וננקה, נראה ונחזור וננקה, כך גאל הראשון נראה וננקה ונחזור וננקה.

3. מאמר "שובו לביצרון" לאחר מאורעות תרפ"ט הראי"ה קוק זצ"ל - אותו היסוד הקדוש, שהוא הנושא העיקרי של כל החזון הגדול הזה, יש בו משום ניצוץ טמיר של אורו של משיח, הגואל שנגלה ונכסה וחוזר ונגלה (מדרש במד"ר, י"א). בשביל כך הרינו רואים במשך המהלך של תחיית האומה והרחבת היישוב בארץ ישראל הרבה חליפות, עליות וירידות ועליות. כל ירידה במהלך המפעל הרי היא בחינת התכסות של הגואל, וכל עלייה הבאה אחריה הרי היא בחינת התגלותו. וכל מי שהוא עוקב את סדרי הישוב, מראשית צעדיו עד עכשיו, יכול הוא להראות בחוש איך שמכל ירידה אשר סבלנו נצמחה אח"כ עלייה והתפתחות יותר גדולה, וצעד של דליגה לטובה יצא מכל משבר. במהלך היישוב ישנן לזה דוגמאות רבות וכו' וכו'. ומזה עלינו ללמוד ולקחת לקח טוב, שלא להיות נופלים ברוחנו גם מחדדתה של הנפילה הנוראה אשר נפל יישובנו כעת ע"י הרשעים הרוצחים הטמאים אשר הרגו בזדון חסידי עליון גדולי התורה והיראה, ואשר החריבו נאות יעקב אשר בנו במסירות נפש ועמל [משך] דורות, ואשר [במעשה חורבן זוועתי הזה] זעזעו את כל יסוד קיום יישובנו בארץ ישראל. הכיסוי הזה אשר התכסה הגואל וכו' יש בו צדדים שהוא עולה במחשכיו על כל הירידות אשר סבלנו מאז התחיל יישובנו להיבנות. אבל ברור הדבר, שלפי הערך של הכיסוי הזה, גדול יהיה האור אשר יגלה, המונח תחת ערימת החושך הגדול הזה וכו'. בטוחים אנו שממכתנו הגדולה הזאת תצמח רפואה לאותה מחלה הנוראה של שכחת שם ה', הסחת הדעת, שבה בחלק מהשדרות העסוקים בבניין ובהרחבת היישוב וכו'. חזקו ונתחזקה בעד עמנו ובעד ערי אלוהינו (ע"פ שמו"ב י, יב).

4. תלמוד בבלי, נידה ל"א ב' - דרש רב יוסף מאי דקתיב 'אודך ה' כי אנפתי בי ישב אפך ותנחמני". במה הכתוב מדבר בשני בני אדם שישארו לסחורה ישב לו קוץ לאחד מהן התחיל מסרף ומגדף. לזימים שמע שטבעה ספינתו של סברא בים, התחיל מודה ומשבח. לכה נאמר: "ישב אפך ותנחמני" והינו דאמר רבי אלעזר מאי דקתיב "עשה נפלאות (גדולות) לבדו וברוך שם כבודו לעולם", אפלו בעל הנס אינו מפיר בנסו.

5. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ה עמוד א - תניא, רבי שמעון בן יוחאי אומר: שלש מתנות טובות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל, וכולן לא נתן אלא על - ידי יסורין. אלו הן: תורה וארץ ישראל והעולם הבא. תורה מנין - שנאמר: אשרי הגבר אשר תיסרנו יה ומתורתך תלמדנו. ארץ ישראל - דכתיב כבכי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלהיך מיסרך, וכתיב בתריה: כי ה' אלהיך מביאך אל ארץ טובה. העולם הבא - דכתיב כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר.

6. מדרש תנחומא, בראשית כ"ב - ה' צדיק יבסן. (תהלים יא) אמר רבי יונה הפשטן הנה כל זמן שאתה פותש עליו משתבחת. אימתי? קשה הוא: פה אכל קשה הוא רע אתה פותש עליו והוא מתפקע. כך אין הקדוש ברוך הוא מנסה אלא לצדיקים. אמר רבי יהודה בר שלום היצר הזה אינו מקיש על קלי וקנקן רעוע שלא לשבר. ובמה הוא מקיש? - על הבריאה. כך אין הקב"ה מנסה לרשעים אלא לצדיקים שנקאמר "ה' צדיק יבסן". אמר רבי אלעזר משל למה הדבר דומה? לבעל הבית שיש לו שתי פרות אחת פסה: פה ואחת פסה רע. על מי הוא מטיל את העל לא על אותה שפסה: פה. הני אומר ה' צדיק יבסן. לכה נאמר והאלהים נסה את אברהם:

7. לכה כהנת אבא ברוך זצ"ל, נבואה שנאמרה לדורנו לפני כ 200 שנים - באותה תקופה הדת בארץ ישראל תהיה משולה כחוט הדק (דימוי המבטא את כושר הנשיאה השברירי) אבל לא תיקרע. מי שבאותו הזמן יתפלל וידבק בד' יצל. באותו העת 'הזקנה תישל כמו עור' (דימוי המבטא אריכות ימים). אולם היזהרו לא לדרוך על הארץ חזק מדי. אל תשנאו את הארץ ותאמרו 'חבל שבאנו', כי ד' אינו אוהב זאת.

8. ישעיהו מ לא - וקו! והנה יסליפו כח יעלו אבר כנשרים רוצו ולא יגיעו ילכו ולא יעפו.

9. מצודת דוד - וקו ה'. אבל המקווים לה' יחליפו כח חדש בכל עת!